

HYKS Psykiatria
Nuorisopsykiatrian linja

NUORISOPSYKIATRISEEN ERIKOISSAIRAANHOITON LÄHETTÄMINEN

- ☑ Lähettävä lääkäri arvioi, onko kysymyksessä 13–17 –vuotiaan toimintakykyä alentava mielenterveyden häiriö, kohtalainen tai vakava psyykinen oireilu tai ongelma
Kiireettömän hoidon perusteet 2010: <http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/julkaisu/1396269>
- ☑ Hoidon tarpeen arviointia varten tarvitaan **potilaan tutkineen lääkärin puhelinnumero ja peruspalveluissa hoidosta vastaavan lääkärin yhteystiedot.**
Jo ennen lähetteen laatimista on mahdollisuus konsultaatioyhteistyöhön hoidon tarpeen arvioinnissa ja interventioiden suunnittelussa (ks. konsultaatiopuhelinnumerot ohessa).
- ☑ Kiireellisyysarvio I-III. Alla esimerkkejä kiireellisyysarviosta. Hoitoon pääsyssä noudatetaan terveydenhuoltolakia.
- ☑ **Lähteessä tarvittavat tiedot on kirjattu liitteeseen ”Lähetteen sisältö”**
Lähete palautetaan, ellei lähetearviointiin tarvittavia tietoja ole käytettävissä.
- ☑ Tarvittavat tukitoimet nuorelle ja perheelle on syytä suunnitella ja kirjata tiedoksi. Lastensuojeluilmoitus tulee tarvittaessa olla tehty. Hoidon tarpeen arvioinnissa hyödynnetään jo olemassa olevaa verkostoa ja kertynyttä tietoa. **Tarkista nuoren ja huoltajien sekä verkoston ajantasaiset yhteystiedot.**
- ☑ Kuvaa, mitä ennen lähetteen laatimista on jo tehty ja mitkä kaikki tahot ovat osallistuneet tehtyihin selvittelyihin ja interventioihin. Terveystietojen Käypä hoito –suosituksista ja alueellisista palveluketjuista on usein hyötyä ”Lähetteen sisältö” –liitteen lisäksi.

Välitöntä, päivystyksellistä psykiatrista tutkimusta ja hoitoa edellyttävät potilaat on ohjattava alueen päivystykseen. Esimerkkejä tällaisista tiloista ovat mm. akuutti itsemurhavaara, akuutti psykoosi ja akuutti vaara ympäristölle tai vakava aggressiivisuus. Päivystysohjeistus HUS –alueella annetaan erikseen samoin kuin Keski-Uudenmaan (Hyvinkään sha) läheteohjaus päivystysohjeineen.

I Kiireellisyysluokka (kiireellinen hoitoon pääsy 1-7 vrk, ei päivystyksellisen hoidon tarvetta)

- vaikea-asteinen masennustila, jossa vakavaa itsetuhoisuutta tai psykoottisia oireita
- vakava psykoosiepäily
- somaattinen tai psyykinen kriisi anoreksiassa
- seksuaali- tai muun vakavan rikoksen uhri

II-III Kiireellisyysluokka (hoidon tarpeen arvio aloitetaan 21 vrk:ssa)

- vähintään keskivaikea tunne-elämän tai käyttäytymisen häiriö, jossa tila ei ole helpottanut peruspalvelujen toimenpiteillä tai siihen liittyy päihdehäiriö
- monimuotoinen neuropsykiatrinen häiriö (johon liittyy toimintakykyä alentava mielenterveydenhäiriö)
- vakava syömishäiriö
- erikoissairaanhoidon edellyttävä psykoterapia-arvio tai muu erityistason arvio (esim. sukupuoli-identiteettiselvittely)
- lastensuojelulain mukaiset erikoissairaanhoidon edellyttävät arviot

Hoidon tarpeen arvio alkaa nuorisopsykiatrian tutkimus-, akuutti- ja konsultaatiopalvelujen (TAK-poliklinikka) lähetearviosta. Tutkimuksiin ja hoitoon pääsystä ilmoitetaan nuorelle ja huoltajille sekä lähettävälle taholle. Lähettävä taho huolehtii odotusaikana tarvittavan hoitokontaktin. TAK -poliklinikan moniammatillisessa työryhmässä tehtyjen tutkimusten perusteella arvioidaan yksilöllinen hoidon tarve ja ohjataan nuori tarpeenmukaiseen jatkohoitoon. Lisäksi TAK -poliklinikka antaa konsultaatiota peruspalvelujen toimijoille. Nuoren tilanteen mukaan voidaan arvio tehdä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa myös nuoren kotona, koulussa tai lastensuojelun yksiköissä.

HYKS Psykiatria
Nuorisopsykiatrian linja

LÄHETEOHJAUS NUORISOPSYKIATRIAN AVOHOITOON

Lääkärin lähetteet ohjataan alueen tutkimus-, akuutti- ja konsultaatiopalveluihin (TAK -poliklinikalle), jossa lähetearviointista vastaa alueen apulaisylilääkäri.

- OVT-LÄHETTEET (sähkölähetteiden lähetelaatikot)**

	Lähetelaatikko	Ovt -tunnus (sanomatunniste)
HELSINKI	Pasilan TAK -poliklinikka	NPSTAK 9240
JORVI	Matinkylän TAK -poliklinikka	JOPNSK 2247
PEIJAS	Tikkurilan TAK -poliklinikka	PENKP 5233

- PAPERILÄHETTEET**

HELSINKI	Pasilan nuorisopsykiatrian tutkimus-, akuutti- ja konsultaatiopoliklinikka (TAK) PL 355, 00029 HUS faksi (09) 471 78285 tiedustelut puh (09) 471 78284
JORVI	Matinkylän nuorisopsykiatrian tutkimus-, akuutti- ja konsultaatiopoliklinikka (TAK) PL 803, 00029 HUS faksi (09) 471 85980 tiedustelut puh (09) 471 81800
PEIJAS	Tikkurilan nuorisopsykiatrian tutkimus-, akuutti- ja konsultaatiopoliklinikka (TAK) PL 911, 00029 HUS faksi (09) 471 66319 tiedustelut puh 050 428 7166

- PUHELINKONSULTAATIO**

**Konsultaatiopuhelin ammattihenkilöille ja yhteistyökumppaneille
ma-to 8-15.30, pe 8-14**

HELSINKI (09) 471 78287

JORVI (Espoo, Kirkkonummi, Kauniainen) (09) 471 81744

PEIJAS (Vantaa, Kerava) (09) 471 66350

Päivystyskonsultaatiot virka-ajan ulkopuolella

HELSINKI, JORVI, PEIJAS

050 427 0541 (lasten- ja nuorisopsykiatrian takapäivystäjä)

HYKS Psykiatria
Nuorisopsykiatrian linja

Liite**LÄHETTEEN SISÄLTÖ****Lähettäjä**

- lähettävän lääkärin nimi, organisaatio, osoite- ja yhteystiedot, yhteys henkilön nimi
- miten vanhempia ja/tai huoltajia on informoitu lähetteestä

Lähettämisen syy

- kysymyksen asettelu, pyyntö (konsultaatio, tutkimus, hoito)
Vastaus voidaan antaa myös hoitosuosituksen muodossa konsultaativastauksena tai pyytää täydentäviä tietoja tai selvittelyä
- kiireellisyysarvio

Henkilötiedot ja perhetiedot

- nuoren nimi, henkilötunnus, osoite, voimassa oleva puhelinnumero
- oppilaitos ja luokka-aste
- vanhempien/huoltajien nimet ja voimassa olevat yhteystiedot, huoltajuus
- perheen koostumus, perhetilanteen kuvaus, nuoren asumisjärjestelyt
- perheessä olevat mahdolliset mielenterveyshäiriöt ja sairaudet
- kontaktit lastensuojeluun, lastensuojelutyöntekijän nimi ja yhteystiedot (lastensuojelua tarvitsevista nuorista on lähettävän tahon tehtävä ilmoitus lastensuojeluun ja tehty ilmoitus on mainittava lähetteessä)
- lapsen ja huoltajan äidinkieli, tulkin tarve
- onko huoltaja tietoinen lähetteestä, miten suhtautuu

Psyykinen häiriö, oireet ja toimintakyky

- ajankohtaiset ongelmat ja/tai oireet, alkuperä, kesto (erityisesti psykoottiset oireet, itsetuhoisuus - myös aikaisempi, väkivaltaisuus)
- ongelmien aiheuttamat haitat nuorelle, muille henkilöille tai ympäristölle
- selviytyminen koulussa (koulumenestys, tukitoimet, poissaolot)
- itsestä huolehtiminen, vuorokausirytmäisyys
- suhde vanhempiin ja sisaruksiin, muutokset, vuorovaikutus
- ystävyys- ja seurustelusuhteet, harrastukset, muutokset
- päihteiden käyttö, huumeseuila tarvittaessa

Aikaisemmat tutkimukset tai hoidot ja niiden tulokset (liitteenä)

- selvitys perusterveydenhuollon ja/tai muun tahon (perheneuvola, koulu, lastensuojelu) tekemistä interventioista ja tutkimuksista - lausunnot liitteeksi
- aiemmat psyykkiset oireet, niiden hoito, tehdyt psykologiset ym. tutkimukset
- ajankohtainen somaattinen status, sairaudet, lääkitykset, laboratoriotutkimukset (vähintään PVK ja TSH), päihdearvion (Audit/Adsume, U-Huume-O) tulos
- syömishäiriössä pulssi ja verenpaine, nestetasapaino, pituus ja paino sekä kasvukäyrät
- ADHD epäilyssä neuvola- ja kouluterveydenhuollon asiakirjat, päiväkodin arviot, kouluarviot ja -todistuskopiot, suulliset arviot sekä kaikki tehdyt tutkimukset (Viivi, KESKY)
- erityisopetuspäätökset (HOJKSI), kognitiivinen kapasiteetti (koulupsykologin tutkimus)
- lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon tekstien kopiot